

چکیده:

مقدمه: ایدز یک بیماری سخت بوده که تاکنون واکسن و یا علاج قطعی برای آن کشف نشده است، بنابراین می بایست در این خصوص عوامل مؤثر جهت کنترل و پیشگیری از این بیماری شناسایی شده و با توجه به شدت و جهت ارتباط آنها با میزان پیشگیری، کنترل و درمان بیماری، آنها را به موقع و در جهت درست بکار گرفت.

روش بررسی: داده های این پژوهش به صورت داده های تلفیقی (پانل دیتا) بودند. رابطه بروز بیماری ایدز و عوامل اقتصادی- اجتماعی را با استفاده از داده های تابلویی برای ۱۴۴ کشور مورد نظر طی دوره ۲۰۰۹-۲۰۰۰ مورد آزمون قرار دادیم. برای این منظور ابتدا خواص آماری داده های تابلویی را به لحاظ مانایی یا وجود ریشه واحد مورد بررسی قرار داده و سپس رابطه بلندمدت میان متغیرها را مبتنی بر رویکرد هم انباشتگی تابلویی آزمون کرده و در ادامه جهت شناسایی درست مدل از آزمون هاسمن استفاده کردیم. سپس داده ها در قالب پنج مدل با استفاده از نرم افزار Eviews6 تخمین زده شد.

یافته ها: شاخص فقر انسانی در کشورهای منتخب با بروز بیماری ایدز رابطه مستقیمی را نشان داد. سرانه تولید ناخالص داخلی رابطه مستقیمی با بروز این بیماری در کشورهای با درآمد بالا، کشورهای با درآمد متوسط بالا و کلیه کشورهای منتخب نشان داد. باسواد رابطه مستقیمی با بروز بیماری ایدز در کلیه کشورهای منتخب و کشورهای با درآمد متوسط پائین نشان داد. اما این شاخص در کشورهای با درآمد متوسط پائین رابطه غیر عکس را نشان داد. در کشورهای با درآمد بالا و درآمد پائین بروز بیماری ایدز رابطه ی مستقیمی با افزایش شاخص توسعه انسانی نشان داد. در کشورهای با درآمد متوسط بالا بیماری ایدز رابطه ی عکس با افزایش شاخص توسعه انسانی نشان داد. در کشورهای با درآمد پائین و کشورهای با درآمد متوسط بالا، هزینه سرانه سلامت رابطه ی مستقیمی با بروز بیماری ایدز نشان داد. در کشورهای با درآمد بالا و درآمد متوسط پائین هزینه سرانه سلامت رابطه ی عکس با بروز بیماری ایدز نشان می داد.

نتیجه گیری: فقر آسیب پذیری فرد را به ایدز افزایش می دهد در واقع یک همبستگی مثبت بین بروز HIV و فقر، درآمد سرانه، نابرابری درآمدی، و یا فقر مطلق وجود دارد. در افراد با سطح تحصیلات پائین تر و درآمد پائین تر رفتارهای پرخطر و احتمال ابتلا به بیماری ایدز بیشتر است.

کلید واژه ها: ایدز، بروز، شاخص توسعه انسانی، شاخص فقر انسانی